

Eldobható árak:
 Hét napra 8 kor., félre 4 kor.,
 negyedre 2 korona.
 Egy évre azaz 16 fillér.
 Hirdetők másoknál azaz szarint.
 A lap megjelöltek után az
 törtéköm.
 Felelős szerkesztő
FRANKOVICS GYÖRGY

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kéziratok vissza nem adódnak.
Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Hova a lap anyagi részét illető közle-
 menyek az előfizetési pontok küldendők.
 Kiadóhivatalos:
FUCHS ANTAL

PESTMEGYE SZABADELVŐ KÖZÖNSEGÉNEK HETILAPJA.

Tanoneziskolai kirándulás.

Érjen bár a gáncok még többsége, nem tágitunk — törekvésünk mellől. Elvünk: kényelem szeretettel jó földmivest, rugdalózással szakképzett iparost nem teremthetünk. Pedig hát e két népréteg alapja — az ezeréves Hon további fenállásának s biztos fejlődésének. Az adóképesség emelése a legnagyobb hazafias cselekedet. Valljuk: a ki a nép művelődésének előmozdítására akár hivatalból, akár hivatásból vállalkozik, kötelességében áll felhasználni — ereje szerint minden alkalmat arra, hogy azt eszközölhesse. A ki e cél szolgálataiba fizetésért állott: kétszeresen köteles erre. Az ily ember az egész társadalom örökös szeméjét hívta ki munkája ellenőrzésére, ezért helyén álljon esze, szíve, arra, hogy a cél érdekében szolgáló eszméket felfoghassa, azokat érvényesíthesse.

Németh Gyula ipariskolai szakfelügyelő elkerülhetetlenül szükségesnek tartja, hogy az iparostanonezoknak okoskerü kiképzésük végett — iparáguknak megfelelőleg szemlélő-kirándulásra vigyűk. Magam is helyeslem azt és így m. hó 24-ét e cél érdekében használtam föl.

Kötelességszerűen felsorolom a kirándulás lefolyását, annak tapasztalt kihatását és ebből kifolyólag felállítom a kérdést arról: szükséges-e, helyes-e, lehetséges-e az újpesti tanonezokat iparáguknak megfelelő kirándulásokra vinni? Hát ha ezáltal az ügynek hasznos szolgálatot teszek!!

Alörincz-utcai iparostanonez-iskola III. osztálya, melynek vezetésével ez idő szerint meg vagyok bízva, jobbadán asztalos-tanonezokból áll; nagyobb arányban vannak még benne lakatosok. Ennek folytán legalkalmasabb volt a tanonezoknak bemutatni az *Iparművészeti muzeumot* és a *Thek Endre országos hírvé asztalosmunka gyártelepét*. **Mády L.** igazgató készséggel adta meg erre az engedélyt a belépti díjak szó nélkül lettek elengedve; *Thek Endre* előre tudatta, hogy egy emberét kalauzolás és magyarázás végett rendelkezésre bocsátja, a fiuk égtek a vágytól — hogy utazhassanak; pénzt hozott a villanyos díj fedezésére mindenik.

A kiállításig mindnyájan igazgattak voltunk. Igen kevés beszéd a fiuk részéről. Ez mutatta a meghatottságot. A muzeum (Üllői-ut 37.) impozáns épülete előtt bámulva álltunk s percekig gyönyörködött mindenik a magyar nemzeti motívumokkal ékesített palotában s annak előcsarnokában imaszerű fohász surrant el az ajkáról. Szorgos lábtörés után léptünk a kiállítás területére, hol **Györgyi Kálmán** titkár távollétében helyettese kalauzolt és magyarázott a tanonezoknak. Az *„Ex libris“* kiállítás történelmi, nemzetiségi és vallási vonatkozásaiban különösen a nyomdászokra bírt erősebb hatással, míg a *szoba-berendezések* osztálya igen tanulságos volt a szemléltetésre s a magyarázás örvendetesebbnél-örvendetesebb megjegyzésekre szolgáltatott alkalmat.

Az asztalos-, lakato-, kárpitos-ipar

pazarságai — nemes csinyjűkben elragadtatással voltak a tanulókra s midőn kézzelfoghatóan látták, hogy egyebédlő berendezésért, egy jó iparos 30,000 K is kaphat, megjelent az arcokon az elégedettség, melyet ez érzés varázsol az arcokra: *nem baj, hogy iparos lettem.*

Könnyebben síklottak át a tanulók a muzeum különböző iparágain, szekrényes kiállításán, stb. de az előbbihez hasonló érzés alatt szemlélték a *Thek-gyárat*.

Különösen helyén valónak ítélték, hogy e gyár nemcsak egyoldalulag foglalkoztatja — munkásait, mert: van itt *butor-, épület-, szék-, esztergályos-, zongora- és rajzoló-osztály* s így a segéd, midőn egytelől munkájával keresethez jut, teljesebb kiképzést nyer — és pedig több oldalulag — jövő boldogulásához. Meglepték a tanonezokat a különböző gépek s azok alkalmazásának módja; látták, hogy a kutató emberi ész és értelem mily mértékben van hivatva arra, hogy a gyenge emberi erőnek — fokozására legyen.

A *Thek-raktár* is egy valóságos kiállítás. A bámulat szava e mondásban nyilvánult: vajjon tudunk-e mi ilyeket csinálni s az ambíció e kérdésben nyert kifejezést: bejuthatunk-e mi idővel e gyárba munkásnak?

Egy óra rég elmúlt délután, midőn a gyárat, a gőzerőt és a villanyvilágítást nyújtó berendezés megsejmelése után elhagytuk s még ekkor sem látszott a 20 tanonezből álló csoport tagjainak egyikén sem a kifáradtság jele.

TARCZA.

Irodalom.

A *„Magyar Remekírók“* III. sorozatát küldte szét a Franklin-Társulat. Vörösmarty Mihály harmadik kötetén kívül Czuczor Gergely, Kazinczy Ferencz, Kölesy Ferencz és Vajda János egy-egy kötete van benne. Vörösmartyt Gyulai Pál, Czuczort Zoltvány Irén, Kazinczyt Váczy János, Kölesy Angyal Dávid, Vajda Jánost pedig Endrődi Sándor rendezték sajtó alá. Valamennyit azok, akik leghivatottabbak arra, hogy a régóta tanulmányuk tárgyát képező költőt sajtó alá rendezzék s az életét és műveit méltató bevezetést megírják. Mondanunk sem kell, hogy sikerrel végezték munkájukat s így az illető költők ez új kiadásai a *„Magyar Remekírók“*-ban mindenestre a legkövetesebbekhez tartoznak. Az egész vállalat pedig ezzel az öt kötettel ismét egy nagy lépéssel haladt teljessége felé, mert a most már tizenöt kötetet közzé tett gyűjteményben eddig, a fentiek kivül, Arany János, Csiky Gergely, Garay János, Kossuth Lajos, Reviczky Gyula, Szigligeti Ede, Tompa Mihály művei találtak felvételre. Külső esin és gondosság tekintetében a most megjelent öt kötet is méltó az elődehez és nem szenved kétséget, hogy a magyar remekíróknak ez a kiadása a legkövetesebb az eddigiek között. Az egész gyűjtemény 55

kötetre fog terjedni. Ára 220 korona, mely összeg azonban csekély havi részletekben is törleszthető. A *Magyar Remekírók* eme *Franklin-Társulat-féle* kiadására ugy a kiadó, mint minden hazai könyvkereskedés megrendelést elfogad.

Nagy idők. Nagy idők történetét írja **Acsády Ignác**: *A Magyar Birodalom Története* ezimű művének 13-ik és 14-ik füzetében. Nagy Lajosnak és közvetlen elődeinek korszakát rajzolja. Az I. Károly uralkodását megelőző 50 évben véres belmozgalmaknak színhelye volt Magyarország. Az egész államgépezet megakadt, a jogrend és belső biztonság helyére rablás és erőszak lépett és Venczel és Ottó uralkodásának eseményei tulajdonképen az elhatalmasodott olygarchák személyei körül csoportosulnak. Nem túlzás, ha Acsády azt mondja, hogy Károly a királyi hatalom igazi újjáalkotója. A munkát, melyet megkezdett, Nagy Lajos fejezte be díszöségesen. A magyar történetírásnak legszebb fejezetei közé tartoznak azok a lapok, melyeken Acsády, Lajosnak alakját, politikai és uralkodói egyéniségét rajzolja meg. Nines történelmi munkánk, melyben e nagy király jelentősége olyan pregnansul kidomborodnék, mely oly tiszta képét nyújtana Nagy Lajos munkájának, szociálpolitikai és diplomáciai tevékenységének. Nemcsak a esatateren, a politikai tevékenységben egyengette Magyarország nagyságának útját, hanem a kereskedelem és ipar terén is. A kivitel fokozásának szempontjából megnyitotta az országot az idegen iparnak, de a hazai ipar fejlesztését is szíven viselte. Re-

formálta a ezérendszerét és gondoskodott nemesak az iparosok, de a fogyasztók érdekéről is. Nemesak megsokasodott a hazai iparosok száma, hanem némelyik európai színvonalra is emelkedett. A városi elem gazdagodását aztán az állam hatalmas gyarapítására használta fel. De nem feledkezett meg az őstermeléssel foglalkozó alsó néposztályok javáról sem. A földesuri bíráskodást egyenesen jobbágyvédő ezézzal terjesztette ki. Igazán nagy volt minden téren. Nagy mint király és nagy mint ember. Acsády történetírói éleslátását és írói művészetét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Lajosnak annyiszor megrajzolt nagyságát egészen új színben tudta feltüntetni. Ezen az új képen talán emberibb, mint más történetírók jellemző előadásában, de mélyebb is és közelebb áll hozzánk. Ezt a Nagy Lajost nemesak esodáljuk, de szeretjük is, sőt, ami több, meg is értjük, mert belelátunk a lelkébe és nyomon követjük emberi és uralkodói fejlődését. Acsády gyönyörűen kiállított munkája az *Athenaeum* kiadásában jelenik meg 40 füzetben és egy-egy füzet ára 60 fillér.

Az Állatok Világa ezimű nagy természet-tudományu munkának most megjelent 96-ik füzetében az emlősökről szóló érdekes rész folytatását kapjuk, fekete nyomatú műlappal és szövegrajzokkal, az ősmért művészi kiállításban. Brehm ebben a füzetben a szarvasokról, zsiráfokról és a villás szarvu antilopokról szól az ő megszokott módja szerint, tehát színesen, érdekesen és elbeszélő hangon, minek következtében a laikusoknak is élvezetes olvasmányul szolgál. A fekete

Bizvást — jól érezték magukat.

Megnéztük még a Nemzeti Múzeum kertjét és az ottan felállított szobrokat. Hazafias érzéssel eltelten ültünk villanyosra s hazautaztunkban e kérdésemre: bánjátok-e, hogy eljöttünk, egyhangu volt a válasz: *löböl és a kirándulás 10 rajzóránál.*

A következő hétfőn megbeszéltük a kirándulást. A tanulók megfigyelő képessége és hivatásuk szeretete örömmel töltött el; igen jól esett az az egyszerű köszöntő is, mely a tanulók háláját tolmácsolta; meglepett azonban az, hogy ezen az estvén szerencsétlenül *Záhorszky Pál* asztalos-mester és az ipartestület nevében melegen köszöntö meg — a szerinte meg nem fizetett fáradságot.

A tanoncokkal megállapodtunk, hogy a tanév folytán együtt meglátogatjuk az új országházat és bazilikát s majd a nyár folyamán a királyi várpalotát, Mátyás templomot és nevezetesebb szobraikat; egy napot szentelünk a technológiai múzeumnak is.

Ők mondják: ma-holnap felszabadulunk; ki tudja, hová vet az élet viharja; bizonytalan, látjuk-e a székesfővárost és kincseit többé!!

Lám! Tanulni akar az újpesti tanoncz; csak ut kell szívük megnyeréséhez. Tapasztalatom szerint erre legfőbb eszköz az iparágunknak megfelelő szemléltető kirándulás. Aki a tanoncokat meg akarja szeretni: próbálja meg. A fiuk — mondhatom — igen jól viselték magukat.

Józsa Dániel.

A női kézi munka-rajz- és Majolika-aquarelle festészeti tanfolyam kiállítása.

Az újpesti állami polgári leányiskola növendékeinek értelmi haladását nagy lelki gyönyörűséggel szemléljük évről-évre, de kétszeres gyönyörűséggel tölti el lelkünket az a haladás, a melyet a női kézi munka tanfolyamok növendékei a fehér- és felső ruha varrásban, — a rajz- és festészeti tanfolyam növendékei a női kézi munka rajzban és a majolika-aquarelle-festészetben ta-

nyomatú műlap az alpesi vadkecskéket ábrázolja, a szövegrajzok pedig a virginiai szarvast, a pámpólszi szarvast, a vörös nyársas és a törpeszarvast tüntetik föl a zsiráffal, az okapival és a villásszarvu antiloppal egyetemben. Az Állatok Világa a Légrády testvérek ézég kiadásában jelenik meg s úgy kötetekben, mint füzetekben megszerezhető. A már kiadott kötetek egyenként 18 koronáért, a füzetek pedig 80 fillérért kaphatók és pedig akár a kiadó ezégnél Légrády testvérek (V., Váci-körút 78), akár a könyvkereskedésekben.

Az „Olesó Könyvtár” legutolsó füzetét ismét tanúságot tesznek arról a gondról, melylyel Gyulai Pál, a szerkesztő, változatos igyekszik tenni ennek a gyűjteményes vállalatnak a tartalmát. — Ossian énekeit (1275-80. szám) az eredeti gael mértékben fordította le Fábrián Gábor s a versek elé Heinrich Gusztáv terjedelmes bevezetést írt. Ez a becses tanulmány lelkiismeretes, kritikai összefoglalása mind annak, amit a „Kelta bárd” énekeiről írtak 1760 óta, a mikor a skót Macpherson Jakab először kiadta Finngal király vak fiának a dalait. Maga a Fábrián Gábor fordítása nemesak a legteljesebb és leghivebb, hanem egyúttal a legjobb magyar fordítás is és már azért is nagy nyeresége irodalmunknak, mert az Ossian ősrégi költészetét évtizedekre új irányt adott az európai izlésnek és költészetnek. — A következő kettős számban (1281-82.) Sophokles „Philoktetes”-ét közli Gyulai Csiky Gergely fordításában; s ez a két név egymás mellett fölment bennün-

nusitanak. Kétszeres gyönyörűséggel tölt el azért, mert a tanfolyamok növendékeiből nem lesznek diplomás kéregetők, proletár kisasszonyok, hanem a társadalomnak olyan becses tagjai, kik izlésteljes kézimunkájukkal mindenkor meg fogják a kenyérüket keresni, sőt jólétre is szert fognak tehetni.

Nem tudjuk, hogy e tanfolyamok kiállítása iránt, mely f. é. május hó 31-től kezdve négy napon át volt nyitva, mennyire érdeklődött a nagy közönség és különösen a szülők, de azt tudjuk, hogy a kiállított munkák egytől-egyig megérdemelték a megtekintést s bizony nagyon sajnálhatja, a ki meg nem nézte, a ki pedig megnézte, az azon gyönyörűségen kívül, melyet a szép és hasznos dolgok nyújtanak, még azon kellemes tudattal is távozott el a kiállításból, hogy itt a tanárok és növendékek egyaránt derék munkát végeztek.

A kiállításnak minden része meglepő gazdag és számtalan művészi kivitelű tárggyal bővelkedett.

A fehérneműeknél például *Brett Berta* és *Szentandrassy Irén* növendékek a női ingeken stb. olyan himzést produkáltak, a mely bátran foglalhatna helyet a székesfőváros legelső fehérnemű kereskedésének a kirakátaban.

A kiállított felső ruhák közül például *Reuter Erna*, *Rábl Erzsébet* és *Molnár Irén* kész szabónők módjára figyelemre méltó munkát állítottak ki.

Ezen osztálynál kiemelendők még a színes himzéseknek, a szabásminták rajzainak s a könyvviteli munkálatoknak a tisztasága és alapossága.

A női kézi munka tanfolyamnak *Juhász Ida* tanítónő és *Junek Anna*, majd *Sik Elvira* művezetők állottak az élén s az elismerést senki sem tagadhatja meg tőlük.

A női kézi munka tanfolyam növendékeinek izlését hatalmasan előmozdította s nemes irányban fejlesztette, a női kézimunka rajz és majolika-aquarelle-festészet tanítója *Bauer Soma* tanár. A kiállított gyönyörű rajzok ugyanis egytől-egyig arról tanuskodnak, hogy a tanárnak tudását, műzlsését és technikai ügyességét sikerült növendékeire is átvenni.

Hát még a majolika festészet! Milyen gondosság a kivitelben, pontosság a rajzban,

ket a kis füzet becsének az emlegetésétől. Mert Csiky, aki maga is kitűnő verselő és jeles drámaíró volt, igazán klasszikus művészettel fordította le a tragédia atyjának ezt a remek alkotását. — Közel félszáz esztendő Gyulai Pál novellája, a „Glück-Szerenese ur”, mely 1856-ban jelent meg először (most 1283-84. szám), de ma is ép oly üde és kedves, mint ötven esztendő előtt volt. — Regőczy Exner Győző költői elbeszélése, a „Réka Gyász” (1285-86. szám) a Nadasdy-díjat nyerte az Akadémia 1901. évi pályázatán. Úgyes verselőnek érdemes munkája, mely a Rennai esata néven ismert mondát dolgozza föl költői elbeszéléssé, de sok tekintetben eredeti felfogással és nagy költői önállósággal. — Egész kis kötetet tesz a „XII. Károly története”, melyet Voltaire írt és Pruzsinszky Pál fordított magyarra (1287-93. szám). Voltaire négy évig dolgozott a svéd király viscontagságokkal teljes életének történetén és se időt, se fáradságot nem kimélt, csak hogy lehetőleg hű és tiszta képét adhassa a nagyfontosságú mozgalmaknak. Nem esoda hát, ha a kritikusok a francia történeti irodalom egyik legtekélyesebb munkájaként dícsérik ezt a könyvet. A magyar fordításról csak azt jegyezzük meg, hogy minden tekintetben méltó a francia eredetihez, melynek klasszikus szépségei és tömör méltóságos a nyelve magyarul is a legteljesebb mértékben érvényesülnek. — Az „Olesó Könyvtár”-t a Franklin-Társulat adja ki; egy-egy szám ára 20 fillér.

élénkség a színezésben! Még Fischer majolikagyára sem produkál azon tárgyaknál különböket, a melyeket például *Malacs Juliska*, *Braun Lujza* stb. növendékek készítették.

A női kézimunkarajz és majolika-festészet növendékei igazán remekeltek s *Bauer Soma* tanárnak nagy köszönettel tartoznak, hogy művészi lelkesedésével tudásukat is magas fokra fejlesztette.

A növendékek köszönetén felül mi, az illetékes tényezőkkel együtt, őszinte elismeréssel adózzunk azon kitűnő eredményért, melyet növendékeivel a női kézi rajzban és majolika festészetben elérnie sikerült.

A polgári leányiskola igazgatója, amint értesülünk, már a legközelebbi tanfolyamban a fehérneműekre és a felsőruha varrásra külön-külön tanfolyamokat fog felállítani s így lehetővé teszi nemesak azt, hogy a növendékek nagyobb számban vehetnek részt az egyes tanfolyamokban, hanem azt is, hogy az eddiginél még gondosabb és terjedelmesebb oktatásban részesülhetnek.

H I R E K.

— **Kegyelet.** Néhaj *Gallauner Lujza* állami polgári leányiskolai igazgató siremlékét, melyet volt növendékei emeltek, szerdán d. u. 5 órakor leplezték le ünnepélyesen a helybeli róm. kath. temetőben. Az ünnepély *Illek Vincze* apátplébános beszédével vette kezdetét, melyben kegyes szavakkal méltatta az elhunyt érdemeit és az Isten rendelésében való megnyugvásra hívta fel a bánatos szülőket és rokonokat. E közben *Winternitz Ilonka* és *Freisinger Etelka* polg. iskolai növendékek lebocsájtották a siremlékét földtől leplete — és az „Újpesti Dalkör” elénekelt a „Mért oly borult” kezdetű gyászdalt. Majd *Lusztig Emma* polg. isk. tanárnő a kartársak nevében mondott megható beszédet, utána pedig *Guttmann Jolán* polg. isk. növendék szavalta el *Dr. Varázséji Béla* róm. kath. hitoktatónak ez alkalomra írt hangulatteljes költeményét, mely egész terjedelmében így hangzik:

„Cipruság G. L. sírhatmára.

Megszűnt dobogni a nemes kebel,
Reá borult a siri zord lepel.
Ki annyi szép s nemesre oktatott,
Körünkből messze — messze távozott.
Ki a tudás ígét hirdeté,
S elmén be híven bécsépegeté,
Rideg sírhant alá pihenmi tért,
Egy szebb hazában nyert örök babért.

Korán elköltözött, Isten veled,
Fájó szívünk Téged sohsem feled.
A sír öléx nyugodjál esenedesen,
A hol többé nem fáj már semmi sem.

Élet s halál hatalmas Istene,
Irgalmadat oh éreztess véle;
És küldj a fájó szívekre vigaszt,
S az égben éljen ő örök tavaszt.”

Erre aztán *Dell Erna* áll. elemi iskolai tanítónő, az elhunytnak egykori növendéke, a siremlék bizottság elnöke, lendületes beszéd kíséretében a siremlékét átadta az elhunyt családjának. A család nevében az elhunytnak nővére, *Gallauner Anna* mondott hálatalat köszönetet s a siremlékét átvette, mire az „Újpesti Dalkör” gyászdalával az ünnepély véget ért. Az ünnepélyen részt vett *Wolfner Tivadar* országgyűlési képviselőnk, *Freisinger István* polg. isk. igazgató, az elhunyt pályatársai, volt növendékei és tisztelői. A siremlékét *Udi Endre* helybeli szobrász készítette.

— **Óvónó választás.** Az újpesti ovodabizottság f. é. május hó 28-án választotta meg a három rendes óvónót. Megválasztott egyhangulag *Silberstein Regina*, *Pornói (Káger) Jolán*, *Gallauner Emilia*.

— **Alapszabály-megerősítés.** A m. kirbelügyminiszter az „Újpesti Kerékpár Egyesület” alapszabályait a megerősítő záradékkal ellátta.

— **Zártkörű junialis.** A budapesti községi közigazgatási tanfolyam hallgatói f. é. június hó 6-án zártkörű junialist rendeznek

a rákospalotai „Parkvendéglő” helyiségeiben. A junialis d. u. 4 órakor kezdődik. Személyjegy 2 K. Családjegy 4 K.

— **Nyári táncvizgalom.** Az újpesti Ág. hitv. Evang. Egyház már kibocsátotta meghívóit és belépti-jegyeit a f. é. június hó 20-án, a rákospalotai parkvendéglő helyiségeiben rendezendő nyári táncvizgalomra. Midőn az újpesti Ágost. hitv. Evang. Egyházok e nyári táncmulatságát a nagy közönség figyelmébe ajánljuk, tesszük azt azokból, mert az Evang. Egyházok nyári táncmulatsága mindig kitűnően szokott sikerülni és mert az újpesti Evang. Egyház a legszegényebb az újpesti egyházak között, úgy, hogy egyenesen az Úr oltárára helyez mindenki azt az 1 koronát, a melylyel személyjegyét megváltja. Hogy ez nem üres frázis, bizonyítja folyóévi költségvetése, a melyben az egyház nélkülözhetetlen szükségletét 11.246 koronával kellett előirányozni, s erre csak 2735 korona fedezetet nyújtanak az adózó egyháztagok.

— **Az újpesti izr. hitközség évi jelentése** mely éppen most jelent meg, hű tükrö a hitközség mult évi beléletének. A jelentés örömmel emeli ki, hogy hitoktatói már állami díjazásban részesülnek az összes elemi és polgári leányiskoláknál s így a hittantandij fizetésének terhe alól a hitközség tagjai felszabadultak. Az 1177 K 94 f. orgona alap, a mult évben csak 104 K 21 f. szaporodott. A képviselőtestület 4 az előjáróság 12 s a bizottságok 12 ülést tartottak. A hitközségi iroda 270 s a rabbi hivatal 360 ügyiratot intézet el. Hitoktatásban 1305 tanuló részesült. A Talmud-Thóra iskolát 50 tanuló látogatta. A szegénysorsu tanulókat a hitközség látta el hittan könyvekkel 240 K erejéig. Azonkívül a hitközség pénztára 14.397 K 69 f. fizetett ki jótékonycélokra s 40 fiut és 28 leányt látott el téli ruhával. A hitközség mult évi bevétele 48.105 K. 76 f. kiadása 42.690 K. s így pénztári maradvány 5415 K. Vagyona: 157.148 K 43 f. Terhe: 33.294 K. 18 f. és így tiszta vagyona: 123.854 K 75 f. A hitközségnek 882 adófizető tagja volt ezektől befolyt 14.602 K adó hátralékul előíratott 4340 K 75 f. s leírásba hozott 1941 K. 35 f. A születési anyakönyvbé bejegyeztetett 88 fiu s 89 leány összesen 177. Elhalt összesen 101. Házasságra lépett 40 pár. Viszatért a róm. kath. vallásból 1 férfi.

— **Egy nemeslelkű hajóskapitány.** Pünkösdi hétfőjén este fél tíz órakor a Bomba-tér és Margitsziget közötti területen a „Sólyom” kapitánya észrevette, hogy egy ember a Dunába esett s élethalálharcot vív a hullámokkal. A „Sólyom” kapitánya rögtön megállította a saját hajóját, lebozsátta a mentőeszközöket, beleültette matrózait s a fuldokló ember felé irányította őket, a kiknek sikerült is a szerencsétlen embert az elmerülés előtt elérni és megmenteni. A „Sólyom” hajó közönsége szívdobogva nézte a mentési kísérletet, s azután lelkesen megéljenzte a „Sólyom” kapitányát, *Flajnek Istrán* urat, akinek nemes tette önmagát dicséri.

— **Bajnoki mérkőzés.** Az újpesti Torna-Egyesület sporttelepén bajnoki mérkőzés lesz f. é. június hó 7-én. A mérkőzésben az újpesti Torna-Egyesületnek a „M. U. E.” kombinált csapata lesz az ellenfele. A gyakorlat s pálya belépő jegyek a sport telepén válthatók meg.

— **A mészáros-hentesek figyelmébe.** A kereskedelmi miniszter f. é. 17.859. sz. rendelete értelmében a mészárosok a hentesipart csak az esetben gyakorolhatják, ha erre külön igazolvánnyal bírnak. Mindazon mészárosoknak tehát, kik a hentesipart is gyakorolják, ez utóbbira nézve 15 nap alatt külön igazolványt kell váltaniok.

— **Gyermekmajális.** Az újpesti *Lőrincz-utcai áll. el. fiúiskola* tanuló részére f. é. június hó 8-án d. u. 2 órakor majális rendez a rákospalotai parkvendéglőben a tanító testület. — **Az újpesti Lőrincz-utcai áll. el. leányiskola** f. é. június hó 6-án d. u. 2 órakor az újpesti népszíngeten rendez majálisát. — **Az újpesti Erzsébet-utcai leányiskola** f. é. június hó 7-én d. u. 4 órakor iskolai ünnepélyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Álom az erdőben. 2. Előkép. 3. Népszerű előadás az „Uránia” egyesület kiadványaiból. Belépő-jegy ára 60 fillér, állóhely 20 fillér.

— **Felolvasás a festőiskolában.** Festő- és szobrász művészekből álló telepünk szépen

halad magasztos kulturális céljai felé. Egy-két évvel ezelőtt a Közművelődési Kör képzés szoborkiállításán adott csak életelt magáról, ma már Bachmann és Pörge vezetése alatt festőiskolája is van, amely festőiskolának csak nemrég üdvözöltük első magyar tankönyvét, most pedig örömmel emlékezünk meg azon felolvasásról, amelyet a „Szalon” titkára Dr. *Rózsa Miklós* tartott m. hó 30-án az újpesti festőiskolában. A művészeti nevelés köréle vágó érdekes felolvasást a szép számban megjelent előkelő közönség nagy érdeklődéssel kísérte s a felolvasót zajosan megéljenzte. Mi pedig melegen üdvözöljük a festőiskolának gyakorlati térére lépett tulajdonosait, Bachmann és Pörge urakat, s örömmel kiáltjuk feléjük: „Bátran előre!”

— **Eljegyzés.** Pohl Gusztáv pénzügyi tisztviselő f. é. május hó 31-én tartotta eljegyzését *Kántor Lujza* kisasszonnyal, özvegy Kántorné leányával.

— **Felolvasás a festőiskolában.** Dr. Hatala Péter egyetemi tanár, a Petőfi-társaság tagja jun. hó 6-án szombaton d. u. 5 órakor felolvasást tart a „Mohamedánok és a képzőművészet” czimvel a festőiskola helyiségeiben (Ujpest, Zrínyi-utca 5. sz.).

— **Az „Ujpesti Szobrász-Mesterek Asztaltársasága”** f. évi május hó 31-én Pünkösdi Vasárnapján a Valezel János-féle vendéglő-helyiségeiben rendezett alakuló ünnepélye igen szépen sikerült. Az ünnepély délután 4 órakor kezdődött. Műsora a következő volt: *Elnöki megnyitó*, tartotta: Riha Ferencz. 1. *Marsailles*, énekelte: az U. M. K. E. dalkara. 2. *Duett*. Gitár és hegedűn előadta: Kurz és Seeger. 3. *Alles macht jezt Stricke*, előadta: Reinholz. 4. *Dalárélet*, induló, énekelte: az U. M. K. E. dalkara. 5. *Az inggomb*, magánjelenet, előadta: Schodli Gyula. 6. *Neupesti Gstanzl*, előadta: Paulezow Ernő. 7. *Das Freie Wort*, énekelte: az U. M. K. E. dalkara. 8. *Zene kapték*, előadta: Kurz Jenő. 9. *Der Pickfeime Koch*, előadta: Buresch és Reinholz. 10. *Zeneproductio különféle hangszereken*, előadta: Kurz Jenő. 11. *Nyisd ki anyám*, énekelte: az U. M. K. E. dalkara. 12. *Az önműködő idő-jelző*. Téfás jelenet, előadta: Ildohes és Wozlaap. 13. *Der Corsikaner*, előadta: Wozlaap. 14. *Báns dalol*, énekelte: az U. M. K. E. dalkara. Műsor után táncz, tréfás osztálysorsjáték és Marconi-féle drótnélküli sürgönyözés stb. következett, mely csak a reggeli órákban ért véget. A rendezők meglehetnek elégedve a szép sikerrel, a résztvevő nagyszámú közönség pedig az élvezettel.

— **Thóra-avatás.** Lichtenstein Lipót ur helybeli kereskedő és neje egy remek kivitelű új Thórát adományoztak a Chewra-Kadisáhnak a hozzávaló szent szerelvényekkel együtt, melyet pünkösdi ünnep első napján avattak fel a templomban nagy ünnepséggel. Ezen alkalomból a nemesszívű adományozókat lakásukon számosan üdvözölték.

— **Az Ujpesti Chewra-Kadisáh** köszönettel nyugtázza az Ujpestvidéki Takarékpénztár r.-t. tisztviselői által Löwy Bertalanné urnő elhunytá alkalmából koszorúmegváltás ezimen a temető bekerítésére, a „Közérdek” útján adományozott 20 kor. átvételét.

— **Bérharez.** Hogy a megélhetés kérdése milyen óriási teherként nehezedik a munkára utalt társadalmi osztályokra, legjobban bizonyítja a minduntalan felmerülő bérharez, amely legnagyobb részt szomorúan végződik a munkásokra nézve. Így végződött a jutefenő és szövőgyár munkásainak a bérharezra is. A gyártelep képviselősege tudomására adta falragaszok útján a sztrajkolóknak, hogy összes munkásait kiléptetteknek tekinti s munkakönyvüket f. hó 3-ig a gyári irodában, azontul pedig a VI. kerületi előjáróságnál átvehetik. Hasonló sors érte az államvasuti műhelytelepek építő munkásait is, kik m. hó 27-én kezdtek bérharezot a vállalkozó ellen s akiknek érdekében Földváry szolgabíró az újpesti bekéltetőbizottságot is összehívta m. hó 30-án. A kőműves-, ács- és napszámosok óránként 4 fillér emelést kértek s 3 fillérrel is megelégedtek volna, de a vállalkozó kijelentette, hogy 2 fillérnél nem képes többet adni s így a bekéltetés eredménytelen ma-

radt. Amint lapunk zártakor értesülünk, a vállalkozó f. hó 3-án mégis megadta a kért 3 fillért, s így a sztrajkolók f. hó 4-én munkába állottak.

— **Felülfizetések.** A kereskedő és iparos ifjak önművelődési körének tartott mulatságán e hó 16-án felülfizettek: Neumann Armin 2 K, Petró János 5 K, Róth Adolf 5 K, Tresz Károly 2 K, Varga Gizella Rpalota 4 K, Weisz Mór 2 K, Scherezer Károly 2 K, Prisson János 2 K, Grünfeld Armin 4 K, Kiss Pál 2 K, Miskolczy Gyula 3 K, Kollóráth János 2 K, Jakab Géza 4 K, Csep-esányi Béla 2 K, Weisz Armin és fiai 2 K, Dr. Fuchs József 2 K, Dr. Ibos József 1 K, Dr. Elek Pál 3 K, Takáts Adolf 2 K, Dr. Bomcher Gyula 2 K, B. H. 10 K, Mihalek N. 2 K, Wágner Jenő 2 K, Dögler Ferencz 3 K, Engel N. urnő 2 K, Ehrenwald N. urnő 3 K, Fuchs Mór 2 K, Háber N. 3 K, Hechs N. 2 K, Horváth Sándor 2 K, Neubrandt János 2 K, Németh Gyula 2 K, Turpay Pál 2 K, Dr. Arady Béla 2 K, Balogh Armin 3 K, Dr. Cserba Dezső 2 K, Dr. Varázséji Béla 2 K, Dr. Lissauer Lajos 2 K, Dr. Moskovitz Iván 2 K, Dr. Kiss Sándor 3 K, Dr. Kálmán Odón 2 K, Ujpesti Kossuth-nőgyelet 3 K, Pamut-ipar r. t. 5 K, Löwy Dávid és fiai 5 K, Dr. Führer Simon 2 K, Dr. Venetianer Lajos 2 K, Petri Mátyás 2 K, Zsoldos János 2 K, Dr. Miklós Antal 2 K, gróf Károlyi Sándor 5 K, Ujpesti timárszakegyl. 2 K, Blaszc József 2 K, Fuchs Antal 2 K, Pohl Károly 2 K, Földes István 1 K, Takács N. urnő 1 K, Halász József 2 K. A rendezőség a kör nevében ez uton is halás köszönetet mond a nemeslelkű felülfizetéseikért, valamint a szereplő hölgyeknek, ugyszintén a t. hölgyrendezőseknak, hogy fáradhatatlan buzgalommal iparkodtak a mulatság sikerét előmozdítani.

Szerkesztői üzenetek.

Egy körtagnak. A bejegyzett és kitorölt indítvány okát szeretné Ön tudni? Elmondjuk röviden. Két ur „Az óvónő kirohanása” cikkünk elolvasásaután olyan nagyot ugrott dühében a — sötétbe, hogy agrázkódást szenvedett s önkivületi állapotában azt az indítványt írta be a „Katholikus Kör” könyvébe, hogy a „Közérdek” annak a cikknek miatta, küszöböltessék ki a körből. Midőn azonban az agrázkódás tünetei elmultak, s a két ur magához tért, szép eszedesen kitorülte az indítványt. Ennyi az egész. Ami ezután következik, az egy kis sajtópör, s egy speciális jubileum, melyet a dühöngő urak egyike 7-ik áthelyeztetésének alkalmából gyöngyösi — vinkó mellett fog megünnepelni.

692. végrh. sz. 1903.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az újpesti kir. járásbírósnak 1903. évi V. 163 3. sz. végzése folytán dr. Szabó Imre ügyvéd által képviselt Schön Ignác felperes részére Szabó Jenő alperes ellen 161 kor.követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1551 koronára becsült ingóságokra az újpesti kir. járásbírósnak V. fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a menyinyiben azok kielégítési jogot nyertek volna Ujpesten, Deák-u. 65. szám alatti házban leendő megtartása határidőül 1903. évi június hó 6. napján délután 3 órája kintüzetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívatnak mindazok, kik az elárverzendő ingóságok vételarából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Ujpesten, 1903-ik évi május hó 19. napján.

Polgár

kir. bírósági végrehajtó.

Urak figyelmébe.

A ki saját pénzének nem ellen-sége, olvassa el ezen sorokat:

A mai kor igényeinek megfelelő divatos mértékszerű öltönyöket és felöltőket készítek

20 forinttól feljebb

a legfinomabb szövetekből.

Üzletemben a legkülönfélébb **divatos szövetek** vannak raktáron, ahol a **szabást** egy elsőrendű szabász végzi, a többi munkák pedig **szigorú felügyeletem** alatt készülnek.

Ajánlom továbbá saját műhelyemben készült **öltönyöket és felöltőket** a legjutányosabb áron.

Fazon elkészítését jutányos áron eszközölöm.

A t. közönség pártfogását és megrendelését kéri tisztelettel

Steiner József

fűrészbő

9

Ujpest, Árpád-ut 9. szám.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű megrendelőimet, hogy 14 év óta fennálló s jó hírnévnek örvendő

kárpitos-műhelyemet

és üzletemet **május 1-től kezdve István-tér 7. szám alá** (Salgó-féle papír-üzlet) helyeztem át, és a midőn ajánlkozom mindennemű kárpitos és díszítési munkálatoknak a legjobb anyagból való izléses elkészítésére, ugyanakkor kérem a t. közönséget, hogy szíves megrendeléseivel által engem pártfogolni kegyeskedjen.

Korányi Jenő

kárpitos-m.

5

Butorüzlet-megnyitás.

Van szerenésünk Ujpest n. é. közönségének b. tudomására adni, hogy **május 1-től** kezdve Árpád-ut 60. szám, a „Központi Szálloda”-val szemben egy dusan felszerelt

Butorüzletet

nyitottunk, a hol is készpénzfizetés mellett, részletre vagy kölesön-butorok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig kaphatók.

Saját készítményű **bálószoza-, ebédlő-, szalon-, előszoba-, iroda-, konyha-, stb. berendezések**, ugyszintén egyes darabok is — teljes garancia mellett, — rendkívül jutányos áron beszerezhetőek.

Megrendelések a legpontosabb kivitelben gyorsan eszközöltetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását és megrendeléseit kéri:

az Ujpesti asztalos-mesterek saját készítményű butor-raktára

Ujpest, Árpád-ut 60. szám, a „Központi Szálloda”-val szemben.

TELEFON-SZÁM: 44-65.

5-10

Értesítés.

Van szerenésém a nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni, miszerint Lövi Dávid és fiai helybeli nagy fűrészgár

hulladékfáit

megvettem és így raktáromban állandóan kapható első minőségű tölgy- és bükk-tüzelőfa, mely minőségre meghaladja bármely tüzfát s dacára ennek sokkal olcsóbb.

Fuvarokban 10—15 métermázsra házhoz szállítva **100 kgrként 1 kor. 76 fillér, zsákokban 100 k'grként 1 kor. 86 fillér.**

Teljes súly és pontos kiszolgáltatást ezésem jó hírneve biztosít.

Szíves megbízatást kér

Tarián K.

Ujpest, Árpád-ut 43. szám.

5-5.

Kávéház-megnyitás.

Van szerenésém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy az „Ujpesti Közművelődési Kör” helyiségeit, valamint az ehhez tartozó **kávéházi helyiségeket** kibéreltem és az utóbbit

„KÖR”-KÁVÉHÁZ

ezimén **f. hó 14-én csütörtökön megnyitottam.**

Az összes helyiségeket a mai kor igényeinek megfelelő módon átalakítottam, azokat teljesen újonnan berendeztem. Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy **szigoruan szolid alapon vendéglőmet, és kávéházamat nappali üzletté, illetve családtagok kedvenc szórakozó helyévé tegyem**; hogy jó ételek és italok pontos s lelkiismeretes kiszolgáltatás, — valamint az összes bel- és külföldi lapok tartása által a t. közönség állandó jóindulatát kiérdemeljem.

A „Vigszínház” kávéházban és a Művészek Klubjában a „Fészek”-ben több éven kifejtett tevékenységem által szakmámban oly tükölyre tettem szert, hogy minden tekintetben ki fogom elégíthetni a n. é. közönség igényeit.

Tisztelettel: **BRÜCK HUGÓ.**

6-6.